

*Blisko wiek historii,
ponad sto pięć lat tradycji
Szkoły w Cząstkowie*

Z dumą spoglądamy w przeszłość...

Szkoła w Cząstkowie to miejsce, w którym ponad wiekowa historia łączy się z nowoczesnością. Nieprzerwanie kontynuuje polską tradycję edukacyjną od początku lat dwudziestych ubiegłego stulecia. Była i jest miejscem wszechstronnego rozwoju i kształtowania wartości kolejnych pokoleń uczniów. W bieżącym roku obchodzi podwójny jubileusz.

Na podstawie materiałów źródłowych (wywiady z mieszkańcami, wspomnienia spisane przez pana Stanisława Różyckiego) wiemy, że już przed pierwszą wojną światową: „Na obecnym placu szkolnym stał dom drewniany o trzech salach szkolnych i dwóch izbach mieszkalnych”. Odbываła się tam nauka dla mieszkających na terenie dzieci niemieckich osadników oraz nauka w języku polskim dla dzieci polskich.

Kiedy w roku 1914 budynek rozebrano na okopy, szkołę przeniesiono do prywatnych domów. W niepodległej Polsce, na mocy Dekretu o obowiązkach szkolnych, w 1920 r. szkoła znalazła swoją siedzibę w budynku gminy w Czosnowie. Potwierdzają to dokumenty, które stanowią cenną pamiątkę i niezaprzeczalne świadectwo istnienia Szkoły Powszechnej w Czosnowie, w gminie Cząstków od ponad 105 lat (Świadectwo ukończenia oddziału czwartego z 28 czerwca 1924 r.). W związku z tym, że uczniów przybywało, a warunki lokalowe były bardzo trudne, władze gminne podjęły decyzję o budowie murowanego gmachu szkoły w pierwotnej lokalizacji.

Budowa, sposobem gospodarczym, trwała dwa lata i w roku 1930 oddano do użytku piętrowy budynek, w którym znalazła siedzibę: Publiczna Szkoła Powszechna stopnia trzeciego w Cząstkowie Niemieckim (od 1935 roku – Mazowieckim). Była to jedyna w okolicy tego typu placówka, która miała siedem klas jednorocznych. Nadano jej imię pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – Gabriela Narutowicza. Kierownikiem szkoły został Władysław Lerch – nauczyciel, inicjator budowy, animator kultury i energiczny organizator, cieszący się ogromnym autorytetem i poważaniem okolicznych mieszkańców.

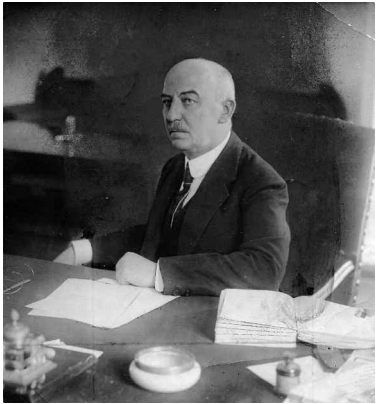
Gmach szkoły, który przez dziesięciolecia został rozbudowany i unowocześniony, dzięki staraniom wielu pokoleń mieszkańców i nauczycieli, służy lokalnej społeczności od 95 lat. Oprócz funkcji edukacyjnych skupia w swoim wnętrzu liczne wydarzenia artystyczne, kulturalne i sportowe, w których uczestniczą okoliczni mieszkańcy.

Z dumą spoglądamy w przeszłość, w której edukacja kształtowała kolejne pokolenia uczniów, czerpiąc z niej inspirację do dalszego rozwoju i budowania lepszej przyszłości.

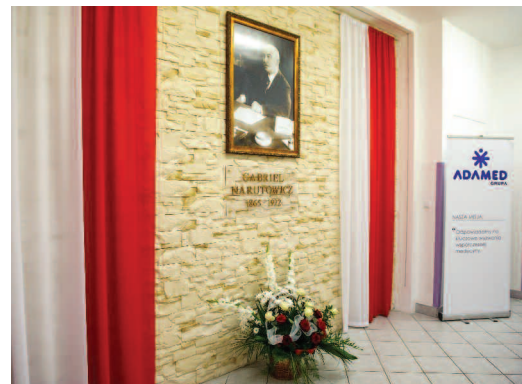
Nauczyciele

Patron szkoły Prezydent Gabriel Narutowicz

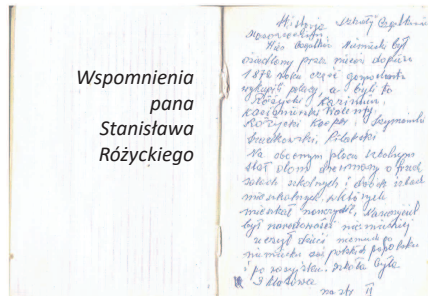
29 III 1865	w Telszach na Żmudzi (Litwa) urodził się Gabriel Narutowicz.	
1886 - 1891	okres studiów na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Związkowej w Zurychu (Szwajcaria).	
1891 - 1895	praca w Miejskim Biurze Wodociągów i Kanalizacji w Sankt Gallen (Szwajcaria).	
1895	stanowisko głównego nadzorcy budowy kanału śpławnego w dolinie Renu, początek współpracy z uznanym biurem inżynieryjnym Ingenieur bureau Kürsteiner & See Louisa Kürsteiner.	
1895 - 1907	pełnienie funkcji kierowniczych przy budowie hydroelektrowni w Europie Zachodniej.	
1901	ślub z Ewą Krzyżanowską, z którą miał dwoje dzieci: córkę Annę oraz syna Stanisława.	
1907	Gabriel Narutowicz mianowany profesorem zwyczajnym i kierownikiem Katedry Budownictwa Wodnego na Wydziale Inżynierii Politechniki w Zurychu.	
1914 - 1918	aktywna współpraca ze Szwajcarskim Komitetem Generalnym Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce w okresie Wielkiej Wojny (I wojny światowej).	
1919	przybycie Gabriela Narutowicza do odrodzonej Rzeczypospolitej.	
1920	objęcie stanowiska ministra robót publicznych w rządzie Władysława Grabskiego.	

1922	pełnienie funkcji ministra spraw zagranicznych w rządach Artura Śliwińskiego i Juliana Nowaka.
9 XII 1922	wybór Gabriela Narutowicza pierwszym prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej.
11 XII 1922	zaprzyśiężenie Gabriela Narutowicza na urząd prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
14 XII 1922	przybycie Gabriela Narutowicza do Belwederu i przekazanie władzy nowo wybranemu prezydentowi przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego.
16 XII 1922	udany zamach na życie prezydenta Gabriela Narutowicza, dokonany przez malarza i sympatyka ruchu narodowego Eligiusza Niewiadomskiego, w gmachu Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie.
19 XII 1922	uroczystości pogrzebowe prezydenta Gabriela Narutowicza. Prezydent spoczął w katedrze św. Jana Chrzciciela w Warszawie.

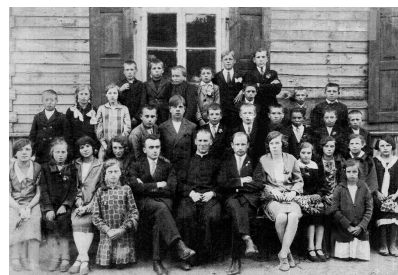

Od pokoleń w Cząstkowie...

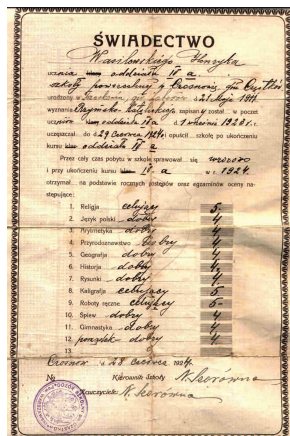
Historia Szkoły w Cząstkowie sięga początku XX wieku, kiedy na obecnym placu szkolnym znajdował się stary, drewniany dom z trzema salami lekcyjnymi i mieszkaniem dla nauczyciela - pana Radke. W roku 1914, z powodu prowadzonych działań wojennych, budynek rozebrano, a drewno wykorzystano na okopy.

Od roku 1916 szkoła funkcjonowała w domach miejscowych gospodarzy, a w roku 1920 uruchomiono Szkołę Powszechną w Czosnowie - w nieistniejącym już budynku gminy.

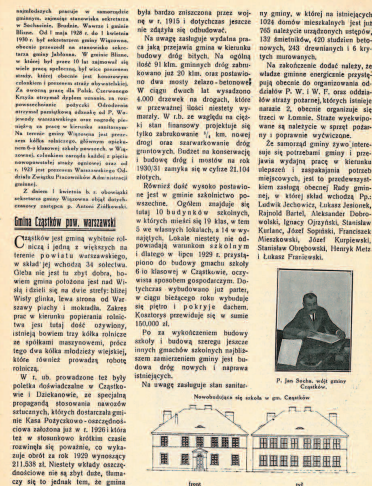

Z tego okresu zachowało się świadectwo ukończenia klasy czwartej ucznia Henryka Wasilewskiego.

W roku 1928 roku powołano Komitet Budowy Szkoły. Na jego czele stanął miejscowy nauczyciel i animator kultury - Władysław Lerch oraz członek honorowy - Bolesław Stolarczyk, główny inżynier budowy schronów w Palmirach. Koszt inwestycji określono na kwotę 150 000 zł.

Budowa szkoły trwała dwa lata i została częściowo sfinansowana przez gminę. Miejscowa ludność zwoziła budulec z cegielni w Mochtach, a młodzież z koła „Wici” wykonała wszystkie wykopy ziemne.

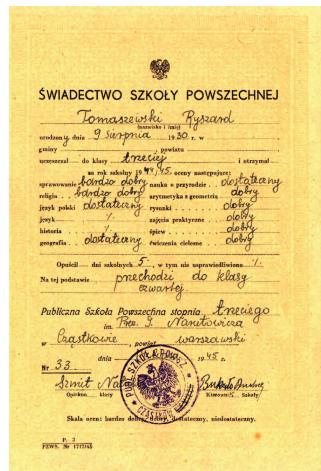

Fragment z czasopisma „Przebój” z 1930 r.

W roku 1930 oddano do użytku budynek, w którym znalazła siedzibę: Publiczna Szkoła Powszechna stopnia trzeciego im. Gabriela Narutowicza w Częstokowie Niemieckim. Jej kierownikiem do roku 1933 był Władysław Lerch - energiczny organizator, cieszący się ogromnym autorytetem i poważaniem okolicznych mieszkańców.

Ok. 1934 r. uczniowie i nauczyciele.
Panie: Marszałkowa i Lucyna Bukatowa oraz
Panowie: Andrzej Bukato, Sznajder, Henryk Pięta,
Wacław Kozłowski.

W latach okupacji budynek zajęli Niemcy na punkt żandarmerii granicznej, a w piwnicy urządzono więzienie dla Polaków. Przestało funkcjonować legalne nauczanie, zaczęto organizować tajne komplety. Zajęcia odbywały się w małych grupach lub indywidualnie w prywatnych domach.

Od lutego 1945 roku w budynku ponownie zaczęła funkcjonować szkoła podstawowa (w godzinach 8.00 - 14.00), a po południu, do dziewiętnastej - gimnazjum. Pierwszy po wojnie rok szkolny zakończył się 14 lipca 1945 roku.

W pierwszych latach po wojnie do szkoły w Częstokowie uczęszczali również uczniowie z odległych miejscowości. Warunki były bardzo trudne. Sale (dwie na parterze i dwie na piętrze) były przepełnione, a nauka odbywała się w klasach łączonych. Szkołę ogrzewano piecami kaflowymi, ale w salach było tak zimno, że w okresie zimowym przez noc zamarzał atrament w kałamarzach, a w izbach lekcyjnych trzeba było siedzieć w ubraniu wierzchnim.

Stanisław Płatkowski,
kierownik szkoły
w latach 1946-1954
w otoczeniu uczniów.

W roku 1970 w szkole przeprowadzono kapitalny remont: zainstalowano sieć wodno-kanalizacyjną oraz centralne ogrzewanie, wymieniono podłogi.

W sierpniu 1980 r. - w 50 rocznicę oddania do użytku budynku, lokalna społeczność przekazała szkole sztandar.

*25-lecie pracy Danuty Koral.
Jubilatką z nauczycielkami: Wandą Pędzel,
Teresą Nledźwiedzka, Jolantą Cichewicz,
Krystyną Turadek, Elżbietą Krysiak, Zofią
Ostrowską, Grażyną Kiljan, Heleną Leszczyńską.*

W latach osiemdziesiątych XX wieku przystąpiono do rozbudowy szkoły. Trwał kryzys, więc inwestycję zakończono dopiero w roku 1995; oddano wtedy do użytku uczniów salę gimnastyczną z zapleczem oraz pracownią informatyczną.

Od roku 2004 Szkoła w Częstkwie Maz. jako pierwsza w gminie Czosnów dysponowała tablicą multimedialną.

W wyniku reformy systemu edukacji w roku 1999 powołano Zespół Szkół Publicznych w Częstkwie Mazowieckim z 6-letnią szkołą podstawową i 3-letnie gimnazjum, któremu w roku 2010 nadano imię Prezydenta Gabriela Narutowicza.

Od roku 2017 placówka jest ponownie 8-klasową Szkołą Podstawową im. Prezydenta Gabriela Narutowicza.

Spółeczeństwa trwają dzięki pamięci o przeszłości przekazywanej z pokolenia na pokolenie.

Władysław Leszek Lerch

1901 – 1940

Pedagog, nauczyciel, społecznik, inicjator budowy szkoły.

Pochodził ze Stanisławowa koło Lwowa; był absolwentem Państwowych Kursów Nauczycielskich im. W. Nałkowskiego w Warszawie oraz Studium Pracy Społeczno-Oświatowej przy Wydziale Pedagogicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej.

W roku 1927 zamieszkał ze swoją rodziną w Czosnowie. Razem z żoną Lucyną pracował jako nauczyciel i prowadził ożywioną działalność społeczną. Zainicjował powołanie Koła Młodzieży Wiejskiej „Wici”, które na X-lecie odzyskania niepodległości wzniosło w Czosnowie Pomnik Orła.

Doprowadził także do budowy 7-klasowej szkoły w Cząstkowie. W tym celu powołał Koło Przyjaciół Szkoły oraz Komitet Budowy Szkoły. W ciągu trzech lat, przy dużym udziale lokalnej społeczności, wzniesiono piękny, murowany gmach szkoły. Nadano jej imię Prezydenta Gabriela Narutowicza.

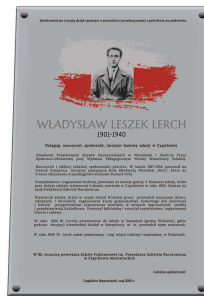
Władysław Lerch z rodziną.

Władysław Lerch był kierownikiem szkoły. W ciągu sześciu lat prowadził nauczanie dzieci, młodzieży i dorosłych; organizował kursy gospodarstwa domowego dla dziewcząt i kobiet; przygotowywał inscenizacje teatralne w strojach regionalnych, jasełka i przedstawienia kukielkowe. Utworzył bibliotekę i rozwijał czytelnictwo; organizował loterie i zabawy.

W 1933 r. Władysława Lercha przeniesiono do szkoły w Zawadach (gmina Wilanów). Od początku okupacji niemieckiej włączył się w działalność konspiracyjną, m. in. prowadził tajne nauczanie. W roku 1940 został aresztowany i (wg relacji rodziny) rozstrzelany w Palmirach.

*1920 r. - wycieczka do Poznania:
Władysław Lerch wśród uczniów.*

W roku 2025, z okazji Jubileuszu Szkoły, odsłonięto pamiątkową tablicę poświęconą Władysławowi Lerchowi.

Jubileusze szkoły

Dyrektorzy szkoły w kolejnych latach:

- p. Danuta Koral (1958-1977)
- p. Kazimierz Orzechowski (1977-1991)
- p. Elżbieta Krysiak (1991-2007)

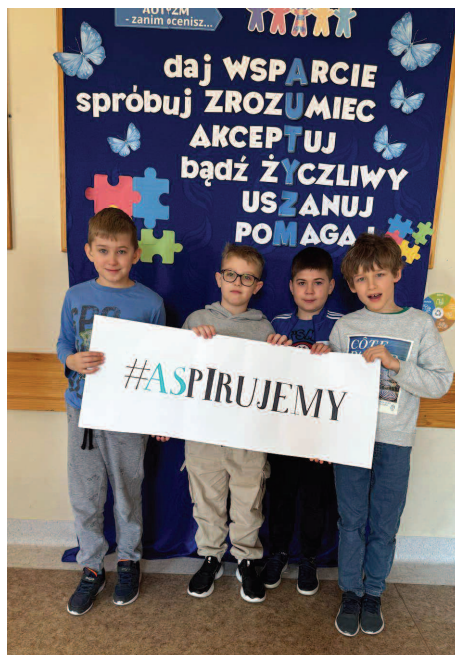
Z życia szkoły

Nasze wycieczki

Nauczyciele i pracownicy szkoły: Magda Czajkowska, Wioleta Godzisz, Anna Szmulkowska, Katarzyna Wyszkowska, Daniel Bernard, Magdalena Tomaszewska, Beata Makowska, Ewa Manowska, Beata Latos, Piotr Skrobek, Monika Krężlewicz, Beata Górecka, Katarzyna Roszkowska, Edyta Bielecka, Małgorzata Kosewska, Magdalena Parandyk, Joanna Szyszka, Sylwia Pazzi, Ewa Szymańska, Katarzyna Korczewska-Pietrus, Barbara Dreszler, Magdalena Garlej, Karolina Bartold, Grażyna Lipińska

Szkoła Podstawowa im. Prezydenta Gabriela Narutowicza
Cząstków Mazowiecki 55
05-152 Czosnów
<https://szkolaczastkow.superszkolna.pl/>